

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

1 (3)

Datum
2025-05-12

Diarienummer
1581-2025

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande med anledning av promemorian ***Straffbarhetsåldern (SOU 2025:11)*** ***Ert dnr Ju2025/00206***

Länsstyrelsen i Västerbottens län (hädanefter "Länsstyrelsen") har anmodats att yttra sig med anledning av rubricerade remiss.

Sammanfattning

Länsstyrelsens synpunkter

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens huvudförslag:

- att inte genomföra någon generell sänkning av straffbarhetsåldern,
- att straffbarhetsåldern sänks för brott med minimistrafvet fyra år eller mer,
- att den straffrättsliga regleringen även omfattar försök, förberedelse och stämpling till sådana brott, samt
- att den föreslagna förändringen tidsbegränsas till fem år, följt av en utvärdering.

YTTRANDE

Utvecklingen av brottsligheten de senaste fem åren bland barn och unga i Sverige är djupt bekymmersam med betydande samhällspåverkan för både individ och samhälle. Brottslighetens följdverkningar sträcker sig i dag långt utanför de kriminellas krets och medför en omfattande otrygghet hos allmänheten. Även om brottsligheten bland unga totalt sett har minskat över tid så har den grova brottsligheten ökat. Att ord som "barnsoldater" och "beställningsmord", och uttryck som "att brösta en tvåa", numera är integrerade i den svenska vokabulären är både tragiskt och illustrativt. Mot den bakgrunden kan konstateras att den svenska straffrätten behöver anpassas till rådande situation.

Utredaren för i betänkandet ett balanserat resonemang om skäl som talar både *för* och *mot* en sänkt straffbarhetsålder. Det finns enligt utredarens resonemang inga vetenskapliga bevis för att sänkt ålder leder till färre brott, straffen kan påverka barnen negativt och dessutom har, som nyss nämndes, brottsligheten

bland unga minskat överlag. Utredaren landar trots allt i att grövsta våldsbrotten måste straffas, och detta av tre bärande skäl: att skydda samhället, upprätthålla allmänhetens förtroende för rättsväsendet samt ge upprättelse åt brottsoffren.

Som utredaren själv resonerar:

Att inte på något sätt ändra straffbarhetsåldern skulle innebära att det inte vidtas några åtgärder alls inom straffrätten mot de allvarliga brott som vissa lagöverträdare under 15 år begår och som utgör en mycket oroande samhällsutveckling. Det kan uppfattas som att samhället blundar för de skador och det lidande som de allvarliga brott som i dag begås av ett fåtal barn resulterar i. Ju fler sådana brott som begås, desto starkare kritik kan förväntas mot att samhället inte reagerar med motåtgärder och skyddar medborgarna.

Länsstyrelsen är väl införstådd med - och respekterar – de negativa reaktioner på utredningens förslag som framför allt framförts av barnrättsorganisationer. Men: den utveckling vi sett i Sverige de senaste åren är fullständigt extraordinär utan någon motsvarighet i övriga Europa; och en extraordinär utveckling som denna ställer också krav på extraordinära åtgärder – givetvis både preventiva och repressiva.

Ytterligare en dimension är att barn i tonåren som tar på sig morduppdrag inte bara är förövare utan också i någon mening brottsoffer. Men i sammanhanget är det viktigt att komma ihåg att frånvaron av en adekvat straffrättslig reaktion från samhället är en viktig orsak till att de grovt kriminella gängen medvetet riktar in sig mot att rekrytera ungdomar till morduppdrag. Det gäller därför för samhället att på olika sätt systematiskt försvaga de incitament som gör att den organiserade brottsligheten värvar unga personer för att begå allvarliga brott.

Länsstyrelsen noterar särskilt – och välkomnar – utredningens resonemang om att förslaget inte innebär något ställningstagande till vilken påföljd barn bör dömas till. Principen om att fängelse så långt möjligt bör undvikas för barn bör alltså gälla.

Länsstyrelsen instämmer i utredningens resonemang om att tidsbegränsa den förändrade straffbarhetsåldern. Den utveckling med barn och unga som rekryteras som utförare av allvarlig brottslighet pågår i allra högsta grad i detta nu. Det går dock inte att i dagsläget dra någon slutsats om hur länge den rådande situationen kommer att kvarstå, och om/när samhällsutvecklingen kan vända. Länsstyrelsen delar således utredningens uppfattning att en särskild reglering av straffbarhetsåldern tidsbegränsas till fem år för att därefter utvärderas.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med koordinator Elisabeth Björkman som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.